

Wójcik, Zbigniew J.

X rocznica zgonu Henryka Świdzińskiego

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 24/4, 872

1979

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.



X ROCZNICA ZGONU HENRYKA ŚWIDZIŃSKIEGO

29 IV 1969 r. w miejscowości Naucznoje – w pobliżu Symferopolu na Krymie – zmarł podczas podróży służbowej prof. H. Świdziński. W nawiązaniu do przypadającej w br. 10 rocznicy zgonu zorganizowano w Muzeum Ziemi PAN w Warszawie okolicznościową wystawę, dokumentującą życie i działalność naukową wybitnego geologa, profesora Akademii Górniczo-Hutniczej, a także kierownika Zespołu Pracowni Geologicznych w Krakowie Zakładu Nauk Geologicznych PAN. Została ona zrealizowana przez J. Górską i niżej podpisanego.

Na wystawie pokazano skromną część archiwaliów, które przekazała Muzeum Ziemi prof. L. Świdzińska. Udostępniono także publiczności opracowania kartograficzne Świdzińskiego przekazane Muzeum Ziemi przez prof. E. Rühlego.

H. Świdzińskiego wiązały z Muzeum liczne więzy. Był on w okresie międzywojennym jednym z członków Towarzystwa Muzeum Ziemi. W wydawanym przez tę instytucję „Zabytkach Przyrody Nieożywionej Ziemi Rzeczypospolitej Polskiej” drukował swe opracowania, dotyczące ochrony ciekawszych skałek fliszowych w Beskidach, a w tym słynnych Prządek pod Krosnem. Związki te na wystawie zostały udokumentowane publikacjami. Pokazano głównie materiały dotyczące biografii wybitnego uczonego (w tym dyplomy honorowe różnych towarzystw naukowych, pamiątki rodzinne) oraz liczne opracowania rękopiśmienne, dotyczące m.in. badań złóż ropy naftowej i wód mineralnych w Karpatach. Poważną grupę wystawionych materiałów stanowiła dokumentacja zagranicznych podróży badawczych do Chin, Mongolii, ZSRR, Maroka i innych krajów. Niektóre materiały dotyczyły pracy pedagogicznej Świdzińskiego na Akademii Górniczo-Hutniczej i wyników badań kartograficznych zwłaszcza we wschodniej części Beskidów.

Wystawiono także większość publikacji Świdzińskiego, wskazując zarazem, że główny jego dorobek naukowy wiązał się z pracą w Karpatach z ramienia Państwowego Instytutu Geologicznego, w którym pracował od 1931 r.

W nawiązaniu do wystawy w dniu 12 V 1979 r. zorganizowano w Muzeum posiedzenie naukowe, na którym Z. Wójcik nakreślił zarys biografii naukowej wybitnego geologa. Następnie prof. Rühle scharakteryzował własne kontakty ze Świdzińskim. Mówca nakreślił m.in. tło organizacyjne badań geologicznych w Polsce okresu międzywojennego, zwracając uwagę na pierwsze posiedzenia Towarzystwa Muzeum Ziemi, atmosferę pracy w Zakładzie Geologii UW, a wreszcie na prace badawcze w Państwowym Instytucie Geologicznym, w którym Świdziński pełnił szereg odpowiedzialnych funkcji (redaktor opracowań kartograficznych, a po wojnie wicedyrektor oraz pierwszy dyrektor Oddziału PIG w Krakowie).

Wystawa, a zwłaszcza wystąpienie na posiedzeniu naukowym prof. Rühlego, to przykłady ogromnego zapotrzebowania społecznego na informacje o dziejach nauk geologicznych w Polsce. Sytuacja badań w tym kierunku w ostatnich latach, z różnych względów, uległa znacznemu pogorszeniu. Dział Historii Nauk Geologicznych i Archiwum Muzeum Ziemi przed laty wiodący w skali europejskiej, obecnie ledwie vegetuje. Bezcenne archiwalia wielu wybitnych geologów – z braku możliwości gromadzenia ich w Muzeum – uległy zniszczeniu bądź rozproszeniu. Polskie Towarzystwo Geologiczne, tak ważne w życiu naukowym kraju, historią interesuje się minimalnie. Jest wszakże nadzieja, że akcje na rzecz gromadzenia zbiorów do dziejów geologii wspomogą w najbliższym czasie inne organizacje społeczne, a zwłaszcza tak zasłużone dla popularyzacji geologii Towarzystwo Przyjaciół Nauk o Ziemi.

Zbigniew J. Wójcik
(Warszawa)

NOWA NAGRODA ZA OSIĄGNIĘCIA W DZIEDZINIE HISTORII NAUKI I TECHNIKI

Różnorodne towarzystwa naukowe przyznają w Polsce szereg nagród specjalnych za osiągnięcia badawcze. Tak np. Polskie Towarzystwo Geologiczne ma nagrody imienia Ludwika Zejsznera, Henryka Świdzińskiego i stypendium im. Krzysztofa Berensa. Polskie Towarzystwo